

Gyarapodó gyűjtemény Nagynyáradon

Nagynyárad Baranya megyei település Mohács vonzaskörzetében. Az ide látogatót már messziről üdvözlí az 1762-ben felszentelt, a Boldogságos Szűz Mária Szent Neve tiszteletére emelt barokk templom, melyet Klimó püspök közbenjárására maga *Mária Terézia* építtetett. A faluban – miután az a török elleni felszabadító harcok során elnéptelenedett – az 1710-es években szerbek telepedtek le, majd 1725 után német telepesek érkeztek *Fulda környékéről*. 1945 előtt Nagynyáradnak több mint 2100 lakosa volt, ám lélekszáma folyamatosan csökken, és ma már csak 930 főt számlál. Az itt élőknek több mint a fele még most is német nemzetiségű. A világháború utáni viszontagságok ellenére mindmáig ápolják, és hűen őrzik nyelvüket és kultúrájukat. A faluban német énekkar, gyermektáncsoport működik, és igazi turistalátványosság a helyi sváb lakodalmas is. Baranya megyében talán itt látni még a legtöbb népviseletben járó idős asszonyt, jeles alkalmakkor azonban a fiatalok is szívesen veszik fel őseik nagy gonddal őrzött ruháit. A hagyományok ápolása terén feltétlenül említést érdemel a *Sárdi János* nevével fémjelzett képfestő üzem, mely messze földön híres. Erre a hagyományra építve rendezik meg Nagynyáradon nyaranta – immár hagyományosan – az országos képfestő fesztivált, mely ezeket vonz bel- és külföldről egyaránt.

Talán éppen az említett folyamatok, és a máig élő hagyományok együttes következménye volt, hogy Nagynyáradon a közelmúltban felvetődött egy állandó néprajzi kiállítási anyag gyűjtésének és felállításának szükségessége. A múzeumot a Széchenyi-terv támogatásával sikerült kialakítani a helyi általános iskola egyik szárnyából. A gazdag anyagot több mint másfél éve gyűjtik, a múzeum megnyitása – a képfestő fesztivál keretében – idén júliusban volt. A kiállítási anyag nem tekinthető teljesnek, ám a falu vezetősége a Pécsi Janus Pannonius Múzeum Néprajzi Osztályá-

A nagynyáradói múzeum egyházi gyűjteményének részlete – miseruhák a XVIII–XIX. századból

Az iskola- és óvodatörténeti kiállítás a nagynyáradói múzeumban

nak hathatós segítségével a későbbiekben is folytatni kívánja a megkezdett munkát.

Mindemellett már most is érdemes a múzeumot meglátogatni. Az épületszárny négy helyiségét témában elkülönülő anyaggal rendezték be. Az első szoba a *felvidékieké*. Őket 1947 tavasza és 1948 ősze között telepítették Nagynyáradra. Legtöbbjüket *Szemet, Nádszeg, Gutor* és *Hontfüzesgyarmat* községekből, de a telepítés krónikája összesen tizenhat falut említ, 443 érintett személlyel. A teremben a tisztaszoba és a konyha berendezési tárgyain kívül iratokat és fényképeket is láthatnak az érdeklődők, melyek emlékeztetnek a felvidéki származásra, s a faluban eltöltött évtizedekre is.

Igen figyelemre méltó a következő szoba is, melyet *korhú tanteremnek* rendeztek be, régi padosorokkal, palatáblával, könyvekkel, értesítőkkal. Tájékozódhatunk az iskola és az óvoda történetéről is. Felsorolják kántortanítókat, akiket név szerint ismernek 1829 óta, de a lista egészen a mai napig tájékoztat a helyi nevelőtestület alakulásáról. Igen érdekesek az óvoda régi berendezései, játékaik és használati eszközei is; kezdve a víztartályos mosdótól a csöppnyi ágyakig.

Az iskolatörténeti kiállításnak helyt adó teremből a *német szobába* jutunk. A kis előtérben konyhát rendeztek be, a szobában korhú bútorok, népviseletek, szentképek, népi vallásos kellékek láthatók. A faluban ez a néprajzi anyag a leggazdagabb.

A negyedik helyiség az egész gyűjtemény ékköve: az üvegfalak mögött a község plébániájából és templomából előkerült *miseruhák, könyvek* láthatók a XVIII–XIX. századból. A kiállítás része a templomtorony régi óraszerkezete is, ami igazi kézműves-, illetve ipartörténeti érdekesség. Említésre méltóak a templom freskóinak tervei is.

A nagynyáradói múzeum – bár még nem nyerte el végső formáját – mindenkinek bátran figyelmébe ajánlható, aki a környékre látogat.

R. B.